

Plein³

Deel II: Een integrale onderwijs-zorg voorziening realiseren, wat vraagt dat van het personeel?

‘De sluiting van JeugdzorgPlus instelling Lievenshove betekende niet het einde van de VSO-school op het terrein. “De jongeren waren immers ook gewoon leerling van de school”. Voor schoolleider en Koert van der Linden en gedragswetenschapper Eva Brouwer was het daarom onbestaanbaar dat de school ook zou sluiten. Maar hoe voorkom je dat?

Joost van Caam – projectleider van het StroomOP- project ‘Best passend Onderwijs voor Kwetsbare jongeren’ in gesprek met Koert van der Linden en Eva Brouwer.

Het landelijke project Integraal en doorlopend dagprogramma vormde voor Koert van der Linden de aanleiding om voor de school een toekomstvisie op te stellen. Toen Just in de zomer van 2018 als donderslag bij heldere hemel aankondigde dat ze JeugdzorgPlus instelling Lievenshove zou gaan sluiten raakte alles in een stroomversnelling. Er werd een nieuwe visie op leren en ontwikkelen geformuleerd en het idee voor een integrale onderwijszorgvoorziening werd uitgewerkt en besproken met het team. Het doel was kwetsbare jongeren helpen die elders waren uitgevallen of niet langer welkom waren.

De school had door de samenwerking met de JeugdzorgPlus, de samenwerkingsverbanden en het MBO een goede reputatie opgebouwd. De meeste leerlingen die uitvielen in het V(S)O konden op het Warandecollege terecht om alsnog een schooldiploma of arbeidskwalificatie te halen.

Dat de school niet voor iedere leerling passend onderwijs kon organiseren kwam volgens Eva Brouwer door het gebrek aan samenwerking met de specialistische jeugdzorg, ouders en motivatie bij jongeren maar ook door de aanbod gerichte benaderingswijze van het Warandecollege.

Een mogelijke doorstart van het Warandecollege betekende dus dat er een samenwerking met specialistische jeugdzorg moest komen, dat ouders intensief betrokken moesten worden en dat jongeren achter de plaatsing zouden staan. De motivatie om te leren was meestal ver te zoeken en

werken aan een betere toekomst ver van hun bed show. De jongeren hadden bovenal een ontzettend laag zelfbeeld en naast een gebrek aan vertrouwen in volwassenen dus ook in zichzelf. Om het zelfvertrouwen van de jongeren weer te versterken was een radicale omdraai nodig. Het team werd gevraagd of zij bereid waren die omdraai te maken. Niet iedere medewerker stond hierachter en vertrok. De onzekere toekomst, wat gaan we dan precies doen en bestaat de school over een jaar nog wel waren ook redenen voor collega's om te vertrekken. De club die overbleef daarentegen was gemotiveerd om anders te gaan werken en dat bleek de belangrijkste motor achter de transformatie van het warandecollege naar Plein3. Van aanbodgericht naar vraag gestuurd werken.

De samenwerking met specialistische jeugdzorg kwam eigenlijk heel spontaan tot stand. Dagtrainingscentrum De Koers was op zoek naar nieuwe huisvesting en onderwijs voor de jongeren die eraan toe waren. Het Warandecollege had nog plek en was op zoek naar jeugdhulp voor de leerlingen. Dat wat begon als twee instellingen in één gebouw werd na verloop van tijd één team dat inhoud gaf aan jeugdhulp en passend onderwijs voor jongeren. In die periode werd de basis gelegd voor het onderwijszorgarrangement dat nu Plein3 heet. "Het waren twee kleine teams en we deelden de teamkamer. Daardoor groeide het informeel contact en ontstond vrij spontaan de samenwerking. De collega's gingen elkaar helpen".

De nieuwe visie ging uit van leerrecht voor ieder kind en de pedagogische visie was gebaseerd op Pedagogisch Tact¹; Relatie-Competentie-Autonomie. Alle medewerkers van Warandecollege en De Koers namen deel aan werkgroepen die zich bezighielden met de uitwerking van deze visie. Van intake tot vraag gestuurd werken, van pedagogisch klimaat, zorg en ondersteuning tot aandacht voor leren en ontwikkelen.

Zo ontstond het idee om met 3 pleinen te gaan werken, een zorgplein, onderwijsplein en arbeidsplein. Ieder plein had een functie in het ondersteunen van de jongeren bij het opstellen en realiseren van zijn of haar toekomstperspectief.

Er werd besloten tot het werken met verschillende fasen. De startfase bestond uit een eerste gesprek met jongere en ouders. Een multidisciplinair overleg (MDO) waar naast de jongere en de ouders ook de verwijzende school of instelling, een orthopedagoog van het samenwerkingsverband, zorgregisseur (wijkteam, casemanager of gezinsvoogd) en gedragsdeskundige van Plein3 aanwezig waren. Het doel was om de ondersteuningsbehoefte helder te krijgen. Pas wanneer er een heldere probleemstelling lag was het mogelijk om te bepalen of Plein3 passend was. Daar waar het VSO gewend was om leerlingen te plaatsen op basis van een dossier, geldige toelaatbaarheidsverklaring en hooguit een intakegesprek met de ouders zaten nu alle partijen die een rol speelden bij het welzijn van de jongere aan tafel. Pas wanneer het MDO vond dat Plein3 een passende voorziening voor de jongere was, werd tot plaatsing overgegaan. Plaatsing betekende verder dat iedere deelnemer aan het MDO zich committeerde aan het plan voor de jongere en zijn of haar doelen. Op die manier kregen gemeente en samenwerkingsverband niet alleen zeggenschap over de plaatsing maar droegen ook medeverantwoordelijkheid over het resultaat.

¹ Pedagogisch Tact, Luc Stevens/ Nivoz.

Die gedeelde verantwoordelijkheid was ook binnen de voorziening een cruciaal punt. Binnen het Warandecollege was nog ruimte voor individualisme maar op Plein3 was samenwerken tussen de trajectcoaches, zoals de docenten en hulpverleners vanaf de start werden genoemd, essentieel. Wanneer een jongere er niet in slaagde om een volgende stap te zetten in zijn of haar proces lag dat niet alleen aan de jongere zelf maar ook aan de kwaliteit van de relatie tussen de jongere en de coach of de doelmatigheid van bijvoorbeeld de opdracht. Dan is elkaar helpen en coachen nodig. Reflecteren op eigen handelen en feedback vertalen naar ander gedrag is veel meer het gemeengoed van jeugdhulpverleners. Daarnaast zijn zij ontzettend sterk in 'empathisch aansluiten'. Daar hebben de docenten bij Plein3 echt van kunnen profiteren. Docenten daarentegen werken gestructureerd en doelgericht en daar profiteerden de hulpverleners op Plein3 juist weer van. Samen werd op die manier een nieuwe werkwijze ontwikkeld en steeds weer verbeterd. Een proces dat volgens Koert van der Linden en Eva Brouwer nog dagelijks gaande is. Plein3 zit echt nog in de vorming & stormfase. Bij incidenten of hectische momenten ligt het 'oude gedrag' op de loer. Juist dan is het belangrijk om trouw te blijven aan de pedagogische uitgangspunten. De voorziening heeft een heel sterk zorgteam volgens Eva Brouwer en een schoolleider die niet alleen onderwijskundig leiderschap toont maar ook stimuleert tot het nemen van eigen regie en verantwoordelijkheid. "Koert heeft het team afgeschermd van het bestuurlijk gedoe rondom de onzekere toekomst van Plein3 en daardoor heeft het team de ontwikkeling door kunnen maken die nodig was".

Naast het blijven werken aan verbetering van de kwaliteit van de hulp en het onderwijs heeft het zorgteam nog een wens. De beoogde samenwerking met de specialistische hulpverlening verloopt niet altijd even goed. Omdat de jongere uit verschillende gemeenten en regio's komen is het begrijpelijk dat er verschillende jeugdprofessionals en behandelaars betrokken zijn. Samenwerken met Plein3 is niet voor iedereen vanzelfsprekend terwijl dat voor het traject van de jongere wel nodig is. Afspraken over die samenwerking zijn bij de start van een traject nog goed te maken maar blijken in de dagelijkse praktijk lastig. Daar hopen Eva Brouwer en Koert van der Linden nog een slag te kunnen maken, bijvoorbeeld door zelf een systeembegeleider of behandelaar aan te stellen.

De focus op verbetering en ontwikkeling is prijzenswaardig maar hebben ze wel genoeg oog voor behaalde successen? "Daar zijn we inderdaad niet zo heel goed in en laten complimenten graag aan anderen over maar we zijn wel degelijk trots op wat we inmiddels hebben bereikt. Ruim 85% van de jongeren is tevreden over zijn traject, het welbevinden van alle jongeren is structureel verbeterd sinds ze op Plein3 zitten en we zijn onderweg geen jongere meer verloren". Kortom we doen het misschien best aardig gezien de korte geschiedenis van Plein3".